

מהדנטווי מדוע דוד לא רזה את המקדש?

מקדשון מספר 21

**דוד המלך מקבל ציווי מה' שלא הוא יבנה את בית המקדש, אלא בנו - שלמה.
דברי הימים (א, כב), מתואר זאת כך:**

"ויקרא לשלמה בנו ויצוהו לבנות בית לה' אלקי ישראל: ויאמר דוד לשלמה: "בני, אני הנה עם לבבי לבנות בית לשם ה' אלקי: ויהי עלי דבר ה' לאמר דם לרב שפכת ומלחמות גדלות עשית, לא תבנה בית לשמי, כי דמים רבים שפכת ארצה לפני: הנה בן נולד לך הוא יהיה איש מנוחה והנחותי לו מפל אויביו מסביב כי שלמה יהיה שמו ושלוש ושקט אתן על ישראל בנימו: הוא יבנה בית לשמי והוא יהיה לי לבן ואני לו לאב והכינותי כסא מלכותו על ישראל עד עולם:"

ואילו בשמואל ב, ז כתוב:

"ויהי כי ישב המלך (דוד) בביתו וה' הניח לו מסביב מפל אויביו: ויאמר המלך אל נתן הנביא: "ראה נא אנכי יושב בבית ארזים וארון האלקים יושב בתוך היריעה": ויאמר נתן אל המלך: "כל אשר בלבבך לך עשה כי ה' עמך": ויהי בלילה ההוא ויהי דבר ה' אל נתן לאמר: "לך ואמרת אל עבדי אל דוד כה אמר ה' **האתה תבנה לי בית לשבתי?**": ...כי ימלאו ימיו ושכבת את אבתיך והקימתי את זרעך אחריך אשר יצא ממעיך והכינתי את ממלכתו: הוא יבנה בית לשמי ..."

מדוע אחרי המאמצים הכבירים, מסירות נפשו, וכספו של דוד - לא הוא זכה לבנות את המקדש?

לשאלה זו ישנם כמה תשובות:

א. דוד המלך לא זכה לבנות את בית המקדש משום שהקדים את כבודו לכבוד ה', ובנה לעצמו בית מפואר ורק אח"כ רצה לבנות בית לה', ואילו שלמה, בנו, הקדים את כבוד ה' לכבודו:

"...אתה **הקדמת כבוד לכבודי**, שמשראית עצמך יושב בבית ארזים - תבעת בנין בית המקדש, אבל שלמה בןך מקדים כבודי לכבודו שנאמר: "ובשנה האחת עשרה וגו' כלה הבית..." (מלכים א' ו' ל"ח) ואחר כך: "ואת ביתו בנה שלמה" (שם ז' א):

ב. אם דוד המלך יבנה את המקדש - המקדש לא יחרב לעולם, ואז ה' יצטרך להיפרע מישראל עצמו.

אמר לו דוד: "ולמה איני בונה אותו?"

אמר לו הקדוש ברוך הוא: "שאם אתה בונה אותו, הוי קיים ואינו חרב."

אמר לו: "והרי יפה!"

אמר לו הקב"ה: "גלוי וצפוי לפני שעתידים לחטא, ואני **מפיג חמתי בו ומחריבו וישראל ניצולין**" שכן כתב באהל בת ציון שפך כאש חמתו (איכה ב' ד) אמר לו הקדוש ברוך הוא: "חייך, הואיל וחשבת לבנותו, אף על פי ששלמה בןך בונה אותו- לשמך אני כותבו מזמור שיר חנוכת הבית לדוד":

ג. כיוון שדוד אסף את כל הכסף, החומרים ובניית התשתיות. כל מה שנשאר לשלמה הוא רק להרכיב, הכל יחד. ובפועל דוד הוא זה שבנה!

"הרי לך כי **דוד עליו השלום סידר כל צורת בית המקדש** ומשקל כל דבר ודבר על פי ה' יתברך, והכול תבנית המרכבה עליונה, כיסא ומעון לשכינה. אחר כך בא שלמה ובנה את הבית וסידר כל המערכות והצורות, כפי שסידר לו דוד אביו עליו השלום, ואז ירדה שכינה למטה ושכנה בבית עולמים". (השל"ה הקדוש)

ד. שלמה בנה כממשיך ישיר של אביו. בן שעושה את מעשי האב:

כתוב אחד אומר: "האתה תבנה לי הבית?", וכתוב אחד אומר: "לא אתה תבנה לי הבית" (דה"א י"ז ד) מהו כך היאך אני מקיים שני הכתובים? אלא 'לא אתה תבנה לי הבית' - שאין אתה בונה אותו. **'האתה תבנה' - שבנך יבנה אותו.** (פסיקתא רבתי פרשה ב)

"בא נתן הנביא ואמר לו: "לא תבנה לי הבית! למה? **כי דמים רבים שפכת ארצה לפני**" כיון ששמע דוד נתיירא. אמר: "הרי נפסלתי מלבנות בית המקדש", אמר רבי יהודה בר אלעאי: "אמר לו הקב"ה: 'דוד אל תירא, חייך כך הם לפני כצבי ואיל', לכך נאמר: "שפכת ארצה" ואין ארצה אלא צבי ואיל, שנאמר: הטמא והטהור יאכלנו כצבי וכאיל" (דברים י"ב ט"ו וס"ז): (= מעשיך ודאי אינם חטא, והם טהורים כמו צבי ואייל)

דבר אחר אמר לו הקב"ה: "חייך כל דמים ששפכת היו לפני קרבנות", אמר ר"ש בן יוחאי: אין לפני אלא קרבנות שנאמר: "ושחט את בן הבקר לפני ה'" (=לא רק שמעשיך טהורים, אלא הם שווים לפני כקרבן)

לסיכום: יש הרואים בציווי של נתן לדוד, ציווי האוסר עליו לבנות: לשלילה - כיוון שחטא, או לחיוב - כחסד לעם ישראל, שעתידי לחטוא.

אך ניתן גם להבין שלמרות הצו של נתן הנביא, דוד המלך המשיך לבנות את המקדש, ככל שידו הייתה משגת. לפי שיטה זו, יתכן שדוד אף ראה חלק מבניין בית המקדש עומד, ורק את השראת השכינה, הגמר הסופי, לא זכה לראות.